

módszertan

Sündisznó – Csekovszky Árpád, 1955
Mázás kerámia
Csekovszky-gyűjtemény Kiállítóháza, Budapest

Amikor Csekovszky Árpád megmintázta a kertek kedvelt lakóját, még főiskolás volt, Borsos Miklós tanítványa. Később a magyar kerámiaművészet egyik meghatározó keramikusa lett, Munkácsy-díjas, érdemes művész. Több generációt oktatott az Iparművészeti Főiskolán. 1955-ben több állatot is készített diplomamunkájához, melyek közül a süni lett a legkisebb. Diplomamunkaként akkoriban nem volt szokás szobrokat készíteni a főiskolán, így a művész Borsos Miklós tanácsára nem is mutatta be a munkákat – csak a legutolsó pillanatban, a tanárok nagy meglepetésére.

BERÉNYI MARIANNA

MŰTÁRGYSÉTÁNY A MŰZEUMOK MAJÁLISÁN

A MŰZEUMOK A KERTBEN

- KERTEK ÉS MŰZEUMOK KÖZÖSSÉGI KIÁLLÍTÁS

IRégi kritika a Múzeumok Majálisával szemben, hogy nem tölti be minden szempontból hivatását: az ország múzeumi hiába gyűlnek össze, a sok tarka program között elhalványul az intézménytípus lényeges eleme, a gyűjtemény, a múzeumi tárgy és az ahhoz kapcsolódó munka. Az utóbbi időben az ünnepségnek otthont adó Magyar Nemzeti Múzeum számára is fontossá vált, hogy a több mint százhusz részt vevő intézményt látványosabban összefogja, belső tereit kinyissa számukra. Éppen ezért két új programot is hirdetett, a *Műtárgysétány* kiállítást és a múzeumi tanulást, múzeumi tudást népszerűsítő, a sátrakat összekapcsoló *Tudássétányt*. Mivel az esemény központi témája a Múzeumkert közelgő rekonstrukciója miatt a „kert” volt, a szervezők azt kérték, hogy az intézmények a kétnapos kiállításra küldjenek be olyan kisméretű műtárgyakat, tárgymásolatokat, amelyek arról mesélnek, hogyan gondolkodnak a gyűjteményeiken keresztül a kert fogalmáról. Így a 22. Múzeumok Majálisán több mint negyven, önként jelentkező múzeum fogott össze, hogy 2017-ben a részt vevő intézmények ne csak a sátraikban és a színpadokon zajló programokkal mutathassanak be, hanem egy kétnapos kiállítással felvillantsák a magyar múzeumi gyűjtemények sokféleségét. Az ötven tárgy együttese, párbeszéde látványosan tárta fel, hányféleképp jelenhet meg a múzeumok gyűjteményében a kert, legyen szó művészetről, gazdálkodásról, utazásról, szórakozásról, tudományról vagy épp a mindennapokról. A Nemzeti Múzeum különböző jellegű történeti tereiben pedig az is kiderült, hogy a múzeumok munkája sosem volt független a természeti környezettől, számtalan kutatás foglalkozik a témával, valamint az ahhoz kapcsolódó fizikai vagy kulturális jelenségek változásaival.

küldjenek be olyan kisméretű műtárgyakat, tárgymásolatokat, amelyek arról mesélnek, hogyan gondolkodnak a gyűjteményeiken keresztül a kert fogalmáról

IA szűkös időkeretek miatt néhány nap alatt összeállított kiállítás igazi közösségi alkotássá vált: a Nemzeti Múzeum szakemberei nem olvasztották be saját kurátori koncepciójukba a tárgyakat és a hozzájuk kapcsolódó információkat. Igyekeztek úgy szervezni a *Műtárgysétány* útvonalait, a tárgyillesztéseket, hogy a részt vevő intézmények elképzelései ne sérüljenek, hanem kiegészítsék, felerősítsék egymást. Ezúttal felvállaltan a gombhoz készült a kabát, hiszen maga a tárlat kívánt olyan „hordozószöveggé” válni, amelyen minden egyes darab értelmezhetővé válik. A kiállításához készült szórólapot a részt vevő múzeumok megkapták, ezáltal lehetővé vált, hogy a sátraikban a kiállított tárgyakon keresztül

a Nemzeti Múzeum szakemberei nem olvasztották be saját kurátori koncepciójukba a tárgyakat és a hozzájuk kapcsolódó információkat

a gyűjteményükre is felhívják a figyelmet. A legfontosabb cél az volt, hogy a látogatók rácsodálkozzanak, a különböző múzeumok hányféle módon viszonyulnak egyetlen fogalomhoz, a kerthez, és barangolás közben felfedezzék, milyen sokféle tárgy mennyiféleképp válhat múzeumi tárggyá, és azokat hányféle múzeumi tudományág vizsgálja, interpretálja. Az is érzékelhetővé vált, főleg a Nemzeti Múzeum állandó kiállításai ékelődve, hogy egy-egy tárgy jelentősége, tartalmi és jelentésbeli vetületei miként módosulhatnak egy kiállítás kapcsán.

¶ A Nemzeti Múzeum fogadócsarnokában a Magyar Olimpiai és Sportmúzeum 1880 körül készült velocipédje szólította meg az épületbe betérő tömeget. A Műtárgy-sétány térképét is tartalmazó szóróanyag mellett itt álltak a GuideNow – Multimedia Guide Rendszer szakemberei, akik arra biztatták az érdeklődőket, hogy töltsék le okostelefonjukra az erre az alkalomra fejlesztett sétát. Bár a tárgy nem kapcsolódott szorosan a kert témakörhöz, mégis megidézte a kertvárosok, a szabadság és a természet hangulatát. A látogató mindenek birtokában a közeli Todoroszku Terembe kanyarodhatott, ahol tárgyak kavalkádja fogadta. Kiemelt hangsúlyt kapott a kert szorosan vett témaköréhez jól illeszthető természetvédelem, újrahasznosítás, fenntartható fejlődés gondolata, amely már az installációban is tetten érhető volt. A Nemzeti Múzeum kiállításrendezői néhány, a 2017-es majális arculatához illeszkedő falmatricán kívül hozott, már használt anyagból dolgoztak.

¶ Ezt a szemléletet jelenítette meg a Felpéci Tájház és Falumúzeum kászlija: a bútor virágfüzérei esztétikai értékükön túl a tárgyak újrahasznosításának egykori gyakorlatáról is meséltek. Amikor a tulipános ládák a 20. század elejére kimentek a divatból, legtöbb helyen a kamrákba kerültek, hogy a lisztnek, gabonának adjanak helyet, mielőtt tűzifaként végezték volna. Felpécen sokkal kreatívabban oldották meg az újrahasznosításukat: a helyi asztalosmesterek a ládákat oldalukra fordítva egy „kászli”-nak nevezett egyajtós vagy egy egyajtós és fiókos szekrényt készítettek belőlük.

¶ A többi, különböző – főleg művészeti témájú – gyűjteményekből érkező virág- és növénydíszítésű tárgy is bővelkedett az esztétikai minőségen, régiségen túlmutató történetekben. Az egyes edények, kerámiák, dísztárgyak éppen azért váltak fontossá, mert képesek voltak a múzeumi tárgy legfontosabb tulajdonságát, a tárgyhöz kapcsolódó bonyolult és szerteágazó történetet-történeteket komplex módon megjeleníteni. Azon túl, hogy a kiállításban való bemutatásukat egyetlen jellemzőjük – a gondjukat viselő múzeum által megítélt kerttel való kapcsolatuk – tette lehetővé, behozhatták a többi, általuk (múzeumukról, gyűjteményükről, készítőik és használóik történetéről, sorsukról) hordozott információt is, hogy láthatóvá váljon, a múzeum olyan komplex társadalmi,

az egyes edények, kerámiák, dísztárgyak éppen azért váltak fontossá, mert képesek voltak a múzeumi tárgy legfontosabb tulajdonságát, a tárgyhöz kapcsolódó bonyolult és szerteágazó történet-történeteket komplex módon megjeleníteni

a múzeum
olyan komplex
társadalmi,
kulturális jelenség,
amely egyáltalán
nem függetleníthető
a társadalom
különböző
viszonyrendszereitől

kulturális jelenség, amely egyáltalán nem függetleníthető a társadalom különböző viszonyrendszereitől. A tatai Kuny Domokos Múzeum csemegéskészlete a szőlőskerteket „művészeti nyersanyagként”, műzsaként idézte meg. A szőlőindákkal díszített gyümölcsöstál és a hozzá tartozó tányérok a tatai Fischer-gyárban készültek az 1870-es évek táján. A kőedények egyszerre meséltek a gyárról, az edénytípusról és a 20. századról. A készlet egy tatai patikuscsalád tulajdonában állt, amely a második világháború után elmenekült az országból. A tizenkét darabos két széria is velük tartott, amelyet a család egyik leszármazottja 2014-ben hibátlan állapotban adott át a múzeumnak.

¶ A Kunszentmártoni Helytörténeti Múzeum Bozsik-kerámiája szintén több volt, mint kerti virágokban tobzódó fazekasremek: a 20. század első fele iparművészetének népi ihletettségére is utalt. A tárgy alkotója, Bozsik Kálmán (1872–1959) kora Európájának ismert és népszerű fazekasmestere volt, aki több világkiállításon nyert érmet, munkái eljutottak az Egyesült Államokba is. A Csekovszky-gyűjtemény Kiállítóházából érkező mázas kerámiából készített sündisznó ugyanakkor már az 1950-es évek Iparművészeti Főiskolájába vezette el a látogatót. A kerti állatka jó néhány méretesebb társával együtt Csekovszky Árpád rendhagyó diplomamunkája volt 1955-ben. Akkoriban nem volt szokás szobrokat készíteni a főiskolán vizsgákra, így a művész tanára, Borsos Miklós tanácsára nem is mutatta be a munkákat – csak a legutolsó pillanatban, a tanárok nagy meglepetésére.

¶ A zengővárkonyi Míves Tojás Gyűjtemény rozmaringos virágdíszei már egy másik témakörbe vezették a látogatót. A tojások átkísérték a látogató gondolatait a haszonkertek világába. Ezt a szerepet töltötte be Szabó Zoltán 1936-ban megjelent *A tardi helyzet* című szociográfiája is, amelyet a tardi tájház küldött be. A díszkiadás a helyi asszonyok növényi motívumokat is felhasználó hímzését dicséri, ugyanakkor a kötetbe lapozva az egykori tardi társadalom és gazdálkodás nyomorúságos helyzete is kiderült. A cigándi Bodroghközi Múzeumpорта szépen restaurált gazdasági eszközei (különböző villák, rosták) épp ellenkezőleg, egy virágzó gazdaságot szimbolizáltak, a Szabadtéri Néprajzi Múzeum háti kosara, a szobi Börzsöny Közérdekű Muzeális Gyűjtemény háti kasa pedig a szállítás témakörét emelte be. Mivel cipelték a présekig a levágott szőlőfürtöket

Az ötven tárgy együttese, párbeszéde látványosan tárta fel, hányféleképp jelenhet meg a múzeumok gyűjteményében a kert, legyen szó művészetről, gazdálkodásról, utazásról, szórakozásról, tudományról vagy épp a mindennapokról.

a szőlőhegyen? Hogyan vitték piacra a kertben termelt zöldségeket, gyümölcsöket gyalogosan a régiek? A válaszhoz nem is kell messzire menni: amikor üres volt a háti kas, a szobi gyűjtemény vezetője csecsemőkorában maga „utazott” a nagyanja hátán, még 1980 táján.

¶ A kert növényeinek más irányú hasznosítását emelte be a kiállítótérbe a Semmelweis Orvostörténeti Múzeum, Könyvtár és Adattár 1977-ben Osváth Mária által tervezett *Gyógynövényügy szolgálatáért* érme. Magyarországon Augustin Béla (1877–1954) szervezte meg és indította el a szervezett gyógynövénykutatást, a vadon termő gyógynövények gyűjtését és a nagybani illóolaj-lepárlást, sőt a mákból történő morfin-előállítás módszerét is az ő támogatásával dolgozták ki. Az előzményeket a 16. század legismertebb füveskönyve képviselte, amely viszont már a Szent István Király Múzeum Könyvtárából érkezett. Adam Lonitzer, másként Lonicerus, frankfurti orvos, botanikus herbárium *Naturalis historiae opus novum* címmel jelent meg 1551 és 1555 között. Ennek nyomán készült az első magyar füveskönyv, Melius Juhász Péter *Herbáriuma* (1578) is. A bemutatott kötetnek a története is megjelenhetett: utolsó tulajdonosa Fanta Adolf (1873–1907) székesfehérvári orvos, botanikus, jeles könyvgyűjtő volt, az ő hagyatékából került a gyűjteménybe 1913-ban, majd Paálné Bakó Edit restaurálta 1992-ben.

¶ A növénygyűjtés egy másik aspektusát mutatta be a Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár *Szentföld virágai* albuma az 1990-as évek elejéről. A 19. században megélénkülő szentföldi zarándoklatturizmus igényeinek kielégítésére készítették az olajfa borítóba kötött, 12 préselt növényből összeállított albumot. A Jeruzsálemben készített album lapjain a zsidók és keresztények számára fontos bibliai helyszínek növényeit láthattuk. Az utazás, mobilizáció mentén a Bélyegmúzeum tovább bővítette a kerttel kapcsolatos jelentéshálót három különböző motivációval készült anyaggal. A tematikus bélyeggyűjtés témája lehet a kert, a természet vagy például az 1972-es XV. Rózsakiállítás is, ennek alkalmából adták ki a Bokros Ferenc grafikusművész által tervezett bélyegeket.

¶ A múzeumi világba, az éppen zajló Múzeumok Majálisának *Az év múzeumát és Az év kiállítását* is ünneplő hangulatába egy szimbolikus növényvel, a babérral díszített Pulszky-díj vezetett vissza. A Varga Éva Munkácsy-díjas szobrászművész által tervezett plakettet 2004 óta adja át a Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület az arra érdemes tagjainak. A kiállításban felvetett témák közül a múzeumi munka, a múzeumi kutatás, a múzeumok éppen aktuális tudományos eredményei sem maradhattak ki. Ezt a gyöngyösi Mátra Múzeum kutatója által egy évvel ezelőtt az intézmény kertjében felfedezett új művészmfaj és a hozzá kapcsolódó kétnyelvű publikáció jelenítette meg. A gyűjteményekben

a kiállításban
felvetett témák
közül a múzeumi
munka,
a múzeumi kutatás,
a múzeumok
éppen aktuális
tudományos
eredményei sem
maradhattak ki

és ha már majális,
a kiállításból nem
hiányozhatott
a természetben
eltöltött
szabadidő sem

folyó digitalizációs munkát a Múzeumdigitár képviselte, melynek fotóválogatása a különböző intézmények itt be nem mutatott kincseire hívta fel a figyelmet.

¶ És ha már majális, a kiállításból nem hiányozhatott a természetben eltöltött szabadidő sem. A Majálisnak otthont adó Múzeumkert történetére, annak felújítására reflektált a Nemzeti Múzeum tárgye gyűjtése. Az 1950-es, '60-as évekből származó gumilabdák 2011-ben gurultak ki egy kivágott fa odvas törzséből. A labdák a Muzinak, Muzicskának becézett egykori gyerekparadicsomra emlékeztettek. A Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum sörös piccolo pohara és sörösüvege viszont már a sörkertekbe és a kerthelyiséges vendéglátóhelyekre, kockás abroszos kertvendéglőkbe – és a múzeum azóta megnyílt *Ez sör!* című kiállítására – invitálta a látogatót. A Budapesti Történeti Múzeum Kiscelli Múzeuma Táncrend Gyűjteményének kis írisszel díszített könyvecskéje a kertészek bálját emelte be a majális diskurzusába. Az MTVA – Rádió- és Televíziótörténeti Kiállítóhely és Látogatóközpont Videoton Camping táskarádiói és az ahhoz kapcsolódó 1961-es reklámanyag a Kádár-korszak vidéki kertjeiből, kirándulásairól elmaradhatatlan kultusz tárgyát hozta a kiállításba, felhívva a figyelmet, hogy ez a tárgy tette elsőként lehetővé, hogy mobillá váljon a zenehallgatás. Mindez az MTK BTK RTI Zenetörténeti Múzeum által beküldött fotónyomatán látható Ludwig van Beethovennek nem adatott meg, igaz nem is volt rá szüksége. A Julius Schmieđ után készített képen az emberi zajtól mentes zöldövezet jelenik meg. A képen a zeneszerző komótosan, elgondolkodva sétál. Miután a látogató a géniusz munkáiba belehallgathatott, ő is útra kelhetett, hogy megkeresse a Műtárgyösvény többi állomását.

¶ A természet mint múzsa tematika nyomán a Lapidárium mellett látható Mithras-szentélyben a nézelődőt a plein air festészet világába a zebegényi Szőnyi István Emlékmúzeum tárgyai vezették be. Szőnyi hordozható festőfelszerelését sokat használta, hiszen zebegényi kertje nem csupán legkedvesebb tartózkodási helye, hanem műterme is volt egyben, a régi parasztház padlásteréből kialakított helyiség mellett. Szőnyivel egyidős volt Molnár-C. Pál, akinek *A parkban* című korai munkáját a nevével viselő múzeum kölcsönözte. Az idilli pillanatok varázsát a mai világ problémái törték meg. Turák Amadé *Ökológiai lábnyom* című 2015-ös műve a Moravcsik Alapítvány – Budapest Art Brut Galéria jóvoltából a harmónia elvesztésére irányította a figyelmet.

¶ Szemben, a Lapidáriumban a szó valós értelmében nyomot hagyó láb fogadta a látogatókat. A Paksi Városi Múzeum császárláb másolatának eredetijét 2009-ben találták Lussonium római erőd területén (Paks–Dunakömlőd) egy épület pusztagyűjtési rétegében. A 70 centiméter hosszú töredék egy másfél ember nagyságú bronz császárszoborhoz tartozott, amely csodával határos módon megmenekült

Labdák a régi Múzeumkertből, 1950–80-as évek
Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest

A Magyar Nemzeti Múzeum kertje az elmúlt két évszázadban egyaránt helyszíne volt nevezetes történelmi eseményeknek és hétköznapi pillanatoknak. Ez utóbbiakból összehasonlíthatatlanul több volt, így a pesti Múzeumkert nemcsak a kokárdás forradalom kitüntetett pontjaként vált említésre méltóvá, hanem szerelmi találkahelyként, tanulóhelyként, a környékbeli lakosok pihenőparkjaként. És még egy nagyon fontos jellemzője volt egykor a Muzinak, Muzicskának becézett kertnek: hemzsegték benne a gyerekek.

Labdák a régi Múzeumkertből, 1950-80-as évek
Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest

A Múzeumkertben generációk nőttek fel, gyerekek hada játszott, levegőzött, tanult, furkározott itt. Erről tanúskodnak azok a gumilabdák, amelyek 2011-ben néhány kivágott odvas öreg fa törzséből gurultak ki. Valóságos kincsek a Muzi gyerekvilágából.

a beolvasztástól. Itt a római kertek hangulatát elevenítette meg, hiszen az eredeti alkotás valószínűleg az erőd parancsnoki épületében, annak a belső udvarában állhatott. A császárkor hangulatát idézte a Komáromi Klapka György Múzeum téglája is, melyen az OVIDIUS NASO feliratot olvashattuk. Ovidius a római költészet aranykorának egyik legkiemelkedőbb szereplője volt, a brigetiói téglá pedig jelenleg az egyetlen ismert római kori Ovidius-ábrázolás. A téglá közvetlenül alapanyagával, közvetetten pedig a költő költeményein keresztül kapcsolódott a természet világához, hiszen *Fasti* (Római naptár) című munkájában számtalanszor utal a természeti jelenségekre, évszakokra, növény- és állatvilágra.

¶ A Lapidáriumba kerültek az olyan több száz millió éves kertek világát idéző leletek, mint az ELTE TTK Természetrajzi Múzeum, ELTE Tatai Geológus Kert – Természetvédelmi Terület és Szabadtéri Geológiai Muzeális Közgyűjtemény kétszázmillió éves páfránymaradványa a Déli-Kárpátokból vagy a Pásztói Múzeumból érkező ipolytarnóci Araliaceae (borostyánféle) lenyomata. A Kemezes Vulkán Park bazaltsalakja pedig a Ság termékeny szőlőinek geológiai alapjait tárta fel.

¶ A Műtárgyösvény a Nemzeti Múzeum felső szintjét is behálózta. A Kupolacsarnok mellett található Kandalló Termekben *Az év kiállítása 2016* címmel kitüntetett Színháztörténeti Múzeum és Intézet két színpadi terve volt látható a kert tematika újabb olvasataként. Oláh Gusztáv *A paradicsomban* című díszletterve Madách Imre: *Az ember tragédiájához* készült 1955-ben, a darabot Gellért Endre, Major Tamás és Marton Endre rendezte. A másik díszletet Baráth András tervezte: az aranyalma látható rajta Vörösmarty Mihály Csongor és Tündéjéből, az 1981-ben nyíló Nyíregyházi Móricz Zsigmond Színház első előadásáról. Bozóky István rendező így nyilatkozott rendezői elgondolásáról: „ezt a mesét itt játszunk, valahol a nyírségi kopárra ültetett almáskertek egyikében, egy meleg, holdfényes éjszakán, almászüret idején, az ősi arató-szüretelő ünnepek hála- és tiszteletadásával, illetve a dolgos kezeket és az életadó gyümölcsöt, a mai értelemben vett nép eszközeivel és képzeletével.”

¶ A gondolat tovább vezetett a Műtárgysétány utolsó állomásának tematikájához, amely a *Magyarország története a Rákóczi-szabadságharcától 1990-ig* című állandó kiállítás XIV. termében volt látható. A 19. század második felének miliójében a gazdálkodás, a kertművelés jelent meg. A Skanzen szőlőprése, a cigándi lovas ekekap a Nemzeti Múzeum állandó kiállításában is bemutatott dualizmus kori ipari fejlődéshez szólt hozzá, éppúgy, ahogyan a többi, különböző gyűjtőkörrel rendelkező múzeum. A Magyar Környezetvédelmi és Vízügyi Múzeum lójárgányos hajtású vödörkeres vízemelő makettje az öntözés fejlődését mesélte el, hiszen a Kárpát-medence éghajlata mellett a gazdagon burjánzó kertek számára

Oláh Gusztáv díszletterve: *A paradicsomban*

Madách Imre: *Az ember tragédiája*. Rendezte: Gellért Endre, Major Tamás és Marton Endre. Nemzeti Színház, 1955. január 7.

Papír, tempera. Méret: 279 × 360 mm

PIM-Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet

Oláh Gusztáv (1901–1956) a huszadik századi magyar színházművészet kiemelkedő tehetségű díszlet- és jelmeztervezője. Történeti hitelesség, kivételes technikai tudás jellemezte művészi igényű díszlet- és jelmezterveit. Madách Imre *Az ember tragédiája* című művéhez többször készített terveket. Először 1923-ban, majd 1926-ban és 1929-ben Hevesi Sándor nemzeti színházi rendezéseihez. Két ízben – 1934-ben és 1935-ben – Bánffy Miklóssal dolgozott a Szegedi Szabadtéri Játékokon. Legismertebb díszletei a Nemzeti Színházban 1955. január 7-én megtartott premierhez készültek. Ezt az előadást Gellért Endre, Major Tamás és Marton Endre rendezte. A közönség türelmetlenül várta Madách művének előadását, hiszen a „pesszimista alkotás” hét évig egyáltalán nem kerülhetett színpadra.

„A paradicsomi kép is buján érzékletesen reális” – írta Gellért Endre, a darab egyik rendezője 1955-ben. Valóban: míg a többi képnél fekete bársonyfűggöny előtt jelennek meg a sűrített díszletelemek, addig itt az igazi égbolt látszik. Madách eredeti szerzői instrukciójához odaillő díszlet született: „Paradicsomban. Középen a tudás és az örökélet fája. Ádám és Éva jönnek, különféle állatok szelíd bizalommal környezik őket. Az ég nyílt kapuján dics [glória] sugárzik elő, s angyali karok halk harmóniája hallik. Verőfényes nap.”

Baráth András díszletterve: Az aranyalmafa

Vörösmarty Mihály: *Csongor és Tünde*. Rendezte: Bozóky István

Nyíregyházi MórícZ Zsigmond Színház, 1981. október 17.

Papír, tempera

Méret: 280 × 600 mm

PIM-Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet

Nyíregyházán 1981. október 17-én nyitotta meg kapuit a MórícZ Zsigmond Színház. Az első bemutatót, Vörösmarty Mihály *Csongor és Tünde* című művét a társulat igazgatója, Bozóky István rendezte. Bozóky így nyilatkozott rendezői elgondolásáról: „úgy képzelem – szeretném, ha velem együtt Te is úgy éreznéd, kedves Nézőnk –, hogy ezt a mesét itt játsszuk, valahol a nyírségi kopárra ültetett almáskertek egyikében, egy meleg, holdfényes éjszakán, almaszüret idején, az ősi arató-szüretelő ünnepek hála- és tiszteletadásával, illetve a dolgos kezeket és az életadó gyümölcsöt, a mai értelemben vett nép eszközeivel és képzeletével.”

Baráth András 1928-ban Győrben született, a Képzőművészeti Főiskolán szerzett diplomát. 1959 és 1981 között a győri Kisfaludy Színház, 1981-től 1988-ig a nyíregyházi MórícZ Zsigmond Színház díszlettervezője volt.

létfontosságú a locsolás. A termés feldolgozását, az őrlést idéző vízimalommakett a Herman Ottó Múzeumból érkezett. Eredetije a névadó tudós kertjében áll, és az utolsó magyar polihisztor kezűgyességét, technikai tudását dicséri.

¶ A Csepeli Helytörténeti Gyűjtemény Vinum háti permetezőjét a Weiss Manfréd Acél- és Fémművei Rt.-ben gyártották a két világháború között. A Nemzeti Múzeum állandó kiállításában csak néhány méterrel kellett továbbhaladni a látogatónak, hogy megtekintse a gyártás időszakának körülményeit, hogy miért kellett a gyárnak a hadianyagok készítéséről áttérnie békés célokra. Az agráriumban használt első eszköz, amit Csepelen gyártani kezdtek, az eke volt, ennek exportja is hamar beindult. Ezt követték a különböző kertekben is használt kiségek: a kukoricamorzsoló, a szecskavágó, a terménydaráló, a kapálógép, a borona és a permetezők. Olyan tárgyak, amelyek újabb szempontot adtak az addig bemutatottak összekapcsolásához.

¶ A Műtárgysétány kiállítás remélhetőleg egy sorozat első eleme, amelynek következő epizódja már épülhet a 2017-es munka tapasztalataira. Bár a bemutatott ötven tárgy együttese számos értelmezési lehetőséget hordozott magában, a kiállítás rendezői nem éltek valamennyivel. A Múzeumok Majálisa iránt érdeklődő sajtó örömmel fogadta a kezdeményezést, hiszen tudott új történeteket mutatni közönségének, vágóképeket készíthetett az interjúkhoz. A kétnapos kiállítás azonban csak esetenként töltötte be célját, a lüktető tömeg számára az olvasható és hallgatható szövegek ellenére csak ritkán adódott lehetőség, idő, hogy a kiállítás sokrétű jelentései alaposan kibontakozhassanak, arra pedig végképp nem, hogy a látottakat a saját tudásukkal, emlékeikkel, véleményükkel, netalán saját tárgyaikkal kiegészítsék a látogatók. A kiállítás másrészt egy más, múzeumi gyűjteményekre vonatkozó kérdésre sem reflektált: mitől lesz egy tárgy néprajzi, történeti vagy épp művészeti, esetleg irodalmi tárgy, a bemutatott darab miként viszonyul a saját gyűjteményi környezetéhez?

¶ A Műtárgysétány kiállítás remélhetőleg egy sorozat első eleme, amelynek következő epizódja már épülhet a 2017-es munka tapasztalataira. Bár a bemutatott ötven tárgy együttese számos értelmezési lehetőséget hordozott magában, a kiállítás rendezői nem éltek valamennyivel. A Múzeumok Majálisa iránt érdeklődő sajtó örömmel fogadta a kezdeményezést, hiszen tudott új történeteket mutatni közönségének, vágóképeket készíthetett az interjúkhoz. A kétnapos kiállítás azonban csak esetenként töltötte be célját, a lüktető tömeg számára az olvasható és hallgatható szövegek ellenére csak ritkán adódott lehetőség, idő, hogy a kiállítás sokrétű jelentései alaposan kibontakozhassanak, arra pedig végképp nem, hogy a látottakat a saját tudásukkal, emlékeikkel, véleményükkel, netalán saját tárgyaikkal kiegészítsék a látogatók. A kiállítás másrészt egy más, múzeumi gyűjteményekre vonatkozó kérdésre sem reflektált: mitől lesz egy tárgy néprajzi, történeti vagy épp művészeti, esetleg irodalmi tárgy, a bemutatott darab miként viszonyul a saját gyűjteményi környezetéhez?

mitől lesz egy tárgy
néprajzi, történeti
vagy épp művészeti,
esetleg irodalmi
tárgy,
a bemutatott darab
miként viszonyul
a saját gyűjteményi
környezetéhez?

Kiállításkonceptió, szövegek: Berényi Marianna

Koordinátor: Bárd Edit

Látvány és megvalósítás: Bak Andrea

Arculat: Vári Ágnes ¶

A 100. lapszámát ünneplő Artmagazin
köszönti a 10 éves Múzeumcafé!

ARTMAGAZIN

Neked megvan mind a 100?
elofizetes@artmagazin.hu